
EUpDate

Nyhedsbrev om EU, uddannelse og beskæftigelse

Nr. 1/2007

UDDANNELSE **2**

EU på skemaet 2

Skoleledelse 2

Nøglekompetencer for Livslang Læring 3

BESKÆFTIGELSE **5**

Servicedirektivet - svar fra økonomi- og erhvervsministeren 5

2007 – TYSKERNE HAR TETEN **7**

Uddannelse – uambitiøst tysk formandskab 7

Beskæftigelse – tyskerne ser mod nord 7

UDDANNELSE

EU på skemaet – Europa Kommissionen

Skoleledere fra hele landet tager i løbet af 2007 på studieture til Bruxelles. Her vil de blandt andet møde DLIs repræsentant i Bruxelles.

Kommissionens repræsentation i Danmark har under programmet ”[EU på skemaet](#)” afsat penge til studieture til Bruxelles for skoleledere, i et forsøg på i højere grad at få EU-forhold inddraget i undervisningen i gymnasierne og folkeskolens ældste klasser. Initiativet sigter mod at øge skolernes kendskab til EU og mulighed for at inddrage EU-stof i undervisningen, samt at synliggøre de ressourcer der er til rådighed for skolerne. Initiativet indebærer, at rektorer på de gymnasiale uddannelser og folkeskoleledere inviteres til et halvdags introduktionsseminar, efterfulgt af en to-dages studietur til Bruxelles med besøg i institutionerne og oplæg fra politikere og eksperter - heriblandt Birgitte Birkvad, DLI. Der er i alt planlagt besøg fra ti studiegrupper.

"EU på skemaet" er blevet til i et uformelt samarbejde mellem Undervisningsministeriets styrelser UNI-C og CIRIUS, Centrene for Undervisningsmidler, Europa-Parlamentets Informationskontor og Europa-Kommissionens Repræsentation i Danmark.

el@dlint.org

Skoleledelse - OECD

Danmark deltager i øjeblikket i flere store internationale komparative undersøgelser på uddannelsesområdet. Formålet med OECD's undersøgelser er at skabe grundlag for politiske beslutninger. OECD kommer, i forbindelse med offentliggørelse af undersøgelser, ofte med temmelig bastante udmeldinger. Efter lærerorganisationernes opfattelse stiller det høje krav til udførelsen af undersøgelsen. Både i indsamlingen og behandlingen af data og i forløbet efter offentliggørelsen, hvor resultaterne skal anvendes. Men blandt lærerorganisationerne er der på internationalt niveau enighed om, at fortolkningerne af resultaterne (ikke mindst i medierne) er langt mere vidtgående, end der er datamæssigt belæg for.

Et af OECD's større igangværende projekter er en undersøgelse ("study") om [skoleledelse](#). Projektet består af to dele, hvoraf den ene er en baggrundsrapport fra de deltagende lande, og den anden består af en række casestudier. På basis af baggrundsrapporterne og de udvalgte casestudier vil man i OECD forsøge at give nogle svar på, hvad gode rammer og praksis er for skoleledelse. De nationale baggrundsrapporter har derfor stor betydning for, hvilke konklusioner og anbefalinger OECD rapporten vil præsentere om skoleledelse i Danmark. Den danske rapport er udarbejdet udelukkende på basis af allerede eksisterende materiale, med deraf følgende krav til valg (og fravalg!) af kilder. Udfærdigelsen af den nationale baggrundsrapport har været udliciteret til konsulentvirksomheden Pluss Leadership, som har afleveret deres udkast til baggrundsrapporten til Undervisningsministeriet. DLI har på baggrund af udkastet til baggrundsrapporten udarbejdet en [kommentar til Undervisningsministeriet](#), og denne kommentar har Undervisningsministeriet anmodet DLI om, at få lov at vedlægge til den færdige baggrundsrapport, når denne sendes til OECD. DLI forventer, at Undervisningsministeriet vil præsentere den nationale baggrundsrapport for Danmark i den nærmeste fremtid. Se [EUUpdate 4, 2006](#) for en uddybende gennemgang af OECD's School Leadership Study.

el@dlint.org

Nøglekompetencer for Livslang Læring – Europa Kommissionen

Kommissionen fremsatte i november 2005 et forslag til, hvilke kompetencer de europæiske borgere skal besidde. Forslaget, som man kan læse mere om [her](#), er nu vedtaget.

Forslaget ligger i forlængelse af Lissabonstrategiens målsætning om, at EU skal være verdens mest konkurrencedygtige vidensbaserede økonomi i 2010. Regeringslederne mente derfor, at det var nødvendigt, at få lavet en redegørelse for hvilke nye grundlæggende kompetencer og færdigheder de europæiske borgere skal besidde, for at være i stand til at tilpasse sig globaliseringens krav og begå sig i en vidensbaseret økonomi. En arbejdsgruppe inden for rammerne af Uddannelse 2010 har siden 2001 arbejdet med at udrede og fastlægge nøglekompetencer for livslang læring, og d. 18. december 2006 vedtog Europa-Parlamentet og Rådet henstillingen [Nøglekompetencer for Livslang Læring – en europæisk Referenceramme](#). I Europa-Parlamentet udspandt der sig en længerevarende debat, hvor alverdens ”kompetencer” blev fremhævet som de mest væsentlige (fx kendskab til oldgræsk), og dokumentet var i fare for at blive udvandet i en sådan grad, at det blev meningsløst. Det endelige dokument ligner dog, med meget få undtagelser, arbejdsgruppens oprindelige forslag. De otte kompetencer Kommissionen anbefaler er:

1. Kommunikativ kompetence i modersmålet

- *'Evnen til at udtrykke og tolke begreber, tanker, følelser, faktiske forhold og meninger mundtligt og skriftligt'.¹*

2. Kommunikativ kompetence i fremmedsprog

- *'Den kommunikative kompetence i fremmedsprog kræver i alt væsentligt samme færdigheder som den kommunikative kompetence i modersmålet. Kommunikation i fremmedsprog kræver desuden færdigheder som f.eks. formidling og forståelse af andre kulturer'.²*

3. Matematisk kompetence og naturvidenskabelig og teknologisk basiskompetence

- *'Den matematiske kompetence er evnen til at udvikle og anvende matematisk tankegang med henblik på at løse problemer i dagligdagen. Den naturvidenskabelige kompetence er evnen og viljen til at anvende den viden og de metoder, der bruges til at forklare naturen, til at stille spørgsmål og drage konklusioner på grundlag af erfaringer. Den teknologiske kompetence er anvendelsen af denne viden og disse metoder til at finde svar på menneskets ønsker eller behov.'³*

4. Digital kompetence

- *'Den digitale kompetence omfatter en sikker og kritisk brug af informationssamfundets teknologier til arbejde, fritid og kommunikation.'⁴*

5. Læringskompetence

- *'Læringskompetencen — »at lære at lære« — er evnen til at påbegynde og fortsætte en læreproces, at planlægge egen læring, bl.a. gennem en effektiv styring af tid og information, både individuelt og i grupper.'⁵*

6. Sociale kompetencer og medborgerkompetencer

- *'Dækker alle former for adfærd, der rustet et individ til at deltage effektivt og konstruktivt i samfundslivet og arbejdslivet, særlig i mere og mere heterogene samfund, og til i givet fald at løse konflikter. Medborgerkompetence gør et individ i stand til at tage fuld del i sam-*

¹ 2006/962/EF, s. 5

² IBID

³ 2006/962/EF s. 6

⁴ IBID

⁵ 2006/962/EF s. 7

*fundslivet som aktør i kraft af sin viden om samfundsmæssige og politiske begreber og strukturer og vilje til en aktiv og demokratisk deltagelse.*⁶

7. Initiativ og iværksætterånd

- *'Initiativ og iværksætterånd er evnen til at føre idéer ud i livet. Begrebet omfatter kreativitet, innovation, viljen til at løbe en risiko, og evne til at planlægge og forvalte projekter for at nå bestemte mål.'*⁷

8. Kulturel bevidsthed og udtryksevne

- *'Anerkendelse af vigtigheden af kreativt at kunne udtrykke idéer, erfaringer og følelser i forskellige medier, herunder musik, udøvende kunstarter, litteratur og visuel kunst.'*⁸

el@dlint.org

⁶ IBID

⁷ 2006/962/EF s.8

⁸ 2006/962/EF s. 9

BESKÆFTIGELSE

Service­direktivet – svar fra økonomi- og erhvervsministeren

Siden 2003 har Service­direktivet haft en væsentlig del af DLI's opmærksomhed. Først arbejdede DLI for en specifik undtagelse af uddannelsesområdet i Service­direktivet, men da dette ikke havde politisk opbakning, har DLI informeret de danske politikere om mulighederne og faldgruberne ved at definere uddannelsessystemet som enten *tjenesteydelser af almen interesse* (SGI) eller *tjenesteydelser af almen økonomisk interesse* (SGEI). Kort fortalt er SGI ikke omfattet af Service­direktivet, hvorimod SGEI er. I det tilfælde hvor uddannelse og dets institutioner defineres som SGEI, frygter DLI, at man fra politisk hold mister muligheden for indholdsstyring, kvalitetskontrol, geografisk dækning, og forvaltning med uddannelsesinstitutionerne. (Se evt. [EUpDate 2/2006](#)).

At definere uddannelse som enten SGI eller SGEI er nationalstaternes suveræne kompetence. DLI har derfor arbejdet for, at regeringen anvender denne ret til at definere Service­direktivets omfang, ved at definere danske uddannelser som SGI og dermed undgå markeds­liggørelse. Under alle om­stændigheder er det DLI's opfattelse, at en evt. liberalisering af (dele af) det danske uddannelses­system, skal hvile på en principiel, politisk debat og efterfølgende beslutning i Folketinget. Og ikke - som man kan frygte - på et tilfældigt administrativt skøn. Det skal derfor også være helt klart for danske uddannelses­politikere, hvilke konsekvenser det vil få for hver enkelt uddannelses­ydelse, at blive defineret som enten SGI eller SGEI. Sagen er, at i tilfælde af, at en given ydelse defineres som SGEI, vil den blive en del af det Indre Marked for handel med tjenesteydelser.

DLI har derfor d. 20. november 2006 rettet henvendelse til de politiske partiers uddannelses­politi­ske ordførere. Formålet med denne henvendelse var at sætte fokus på mulige konsekvenser for ud­dannelses­systemet. Endvidere har DLI i januar 2007 søgt foretræde for Folketingets Uddannelses­udvalg, hvilket fandt sted tirsdag den 16. januar 2007, og udvalget mødte fuldtalligt op.

På baggrund af DLI's henvendelse d. 20. november 2006 beder Folketingets uddannelses­udvalg økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen om at kommentere DLI's henvendelse. Ministerens svar slår fast, at;

”... det nationale uddannelses­system (fx folkeskoler, gymnasier og universiteter) ikke er om­fattet af direktivet, eftersom tjenesteydelser af almen interesse (SGI) er undtaget fra direkti­vet” (Økonomi- og Erhvervsministeren 2006).

Endvidere fastslås det i ministerens svar, at Service­direktivet ikke berører medlemslandenes kompe­tence til - i overensstemmelse med fællesskabsretten - at definere tjenesteydelse af almen økono­misk interesse (SGEI). Det vil altså sige, at det er et nationalt anliggende at afklare, hvorvidt en spe­cifik uddannelses­institution er en SGI eller en SGEI. Dog med det in mente, at EF-Domstolen gen­nem domsafsigelse kan tvinge nationalstaterne til, at bestemte grene af uddannelses­systemet bliver åbnet for markeds­gørelse. I samme brev anviser ministeren mulighed for, at der er flere uddannel­ser, der *kan* omfattes af service­direktivets definition som tjenesteydelser inden for rammerne af al­men økonomisk interesse (SGEI). Disse uddannelser eksemplificerer ministeren ved de erhvervs­faglige uddannelser og AMU-kurser. På baggrund af ministerens svar er det derfor ikke fuldstæn­digt afklaret, hvilke dele og i hvor høj grad det nationale uddannelses­system er omfattet af Service­direktivet.

I relation til DLI's arbejde med Servicedirektivet, og omkring afklaringen af hvorvidt uddannelse i fremtiden defineres som en SGI eller en SGEI, finder DLI det positivt, at Folketingets Uddannelsesudvalg, på baggrund af foretrædet den januar 2007, har skabt opmærksomhed og debat om emnet. Herunder har vi i DLI modtaget en tilkendegivelse fra Martin Henriksen (MF), som skriver, at han vil viderebringe DLI's betragtninger i sit videre politiske arbejde.

Det vil fortsat være en opgave for DLI at arbejde for, at regeringen tager sagen op til debat i Folketinget i samråd med relevante stakeholders - inden man evt. tager nogen form for beslutninger om at definere dele af uddannelsesområdet som SGEI.

lwt@dlint.org

2007 – TYSKERNE HAR TETEN

Uddannelse – Uambitiøst tysk formandskab

Tyskland overtog den 1. januar 2007 EUs formandskab fra Finland. Set i lyset af den generelle krise omkring forfatningstraktaten, er dette noget man har ventet med spænding, da Tyskland har været en stor drivkraft bag traktaten. På det uddannelsespolitiske område er det tyske formandskab, ulig det finske, meget lidt ambitiøst. Det ser derfor ud til, at forårets uddannelsespolitiske program i EU hovedsageligt kommer til at bestå af de projekter, tyskerne har arvet fra finnerne, samt de projekter Kommissionen har i støbeskeen. Sidst men ikke mindst, skal det blive spændende at følge udviklingen omkring [Det Europæiske Teknologiiinstitut](#).

Fra finnerne har det tyske formandskab overtaget arbejdet med de to referencerammer EQF og EC-VET, som man kan læse mere om i [EUUpdate 4](#) og [5](#). Derudover er Kommissionen i gang med det forberedende arbejde til to meddelelser om læreruddannelsen og grundskolen.

Kommissionen har tidligere bebudet, at meddelelsen og arbejdet med læreruddannelsen bl.a. skal bygge på OECD's [TALIS](#) undersøgelse. TALIS udkommer imidlertid først i 2009, og meddelelsen må derfor formodes at være et første udspil i et længere forløb. Ud fra det tidlige og forberedende arbejde med anbefalingerne ser det umiddelbart ud til, at meddelelsen vil have en god og konstruktiv tilgang til læreruddannelsen, og DLI forventer bl.a., at meddelelsen vil anbefale, at alle lærere erhverver en uddannelse på kandidat-niveau.

Kommissionen bevæger sig, med meddelelsen om grundskolen, ind på et område, hvor Kommissionen juridisk set let kan komme på tynd is, da det at holde skole er et suverænt nationalt anliggende. Det er da også noget overraskende, at meddelelsen kommer nu, da Kommissionen tidligere har haft planer om at præsentere en lignende meddelelse. Men opgav fordi meddelelsen sandsynligvis ikke ville slippe igennem det juridiske nåleøje. Det lader imidlertid til, at Kommissionen har fået blod på tanden efter, at det i efteråret lykkedes at komme igennem med meddelelsen om [Nøglekompetencer for Livslang Læring](#), der – ligesom meddelelsen om læreruddannelsen – ligger i randområdet for, hvad Kommissionen juridisk set har hjemmel til at beskæftige sig med.

el@dlint.org

Arbejdsmarked – Tyskerne ser mod nord

I programmet for det tyske Formandskab henvises der under ”[Further developing the European Social Model](#)” til hvordan social-, arbejdsmarkeds- og økonomisk politik bør opfattes som komplementerende, og at man i høj grad skal arbejde imod at indarbejde arbejdsmarkeds-modellen ”flexicurity”.

Flexicurity henviser til det danske arbejdsmarkeds opbygning, hvor liberale afskedigelsesregler, et veludbygget arbejdsløshedsforsikringssystem samt en aktiv beskæftigelsespolitik medfører omstillingsparate og fleksible arbejdstagere. Denne model for arbejdsmarkedet ønsker det Tyske formandskab at se nærmere på netop for at uddrage erfaringer, der kan udveksles på europæisk niveau.

Det store spørgsmål er, hvilke dele af flexicurity-modellen, der ønskes importeret i EU? Er det de liberale afskedigelsesregler eller det sociale sikkerhedsnet? Selvom det tyske formandskab erkender

vigtigheden af, at disse størrelser er gensidigt forbundne, er det vigtigt at fastholde ”både og” i diskussionen om flexicurity. Dette skyldes, at det er kompliceret og dyrt at kopiere den danske arbejdsmarkedsmodel, og man kan forvente, at andre EU-lande vil være tilbøjelige til kun at lade sig inspirere af fleksibiliteten, mens det sociale sikkerhedsnet udelades. DLI finder, at det er afgørende at fastholde begrebets sociale dimension i diskussionen – såvel på EU-niveau, som på nationalt niveau.

lwt@dlint.org

EUpDate udsendes elektronisk til DLI's medlemmer
Redaktionen afsluttet den 21. februar 2007